

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1808/2024
18.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Ђидић, адвокат из ..., против туженог Акционарско друштво за путеве „Крушевацпут“ са седиштем у Крушевцу чији је пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/24 од 05.03.2024. године, у седници одржаној 18.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/24 од 05.03.2024. године у преиначујућем делу.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 272/22 од 27-07-2023. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од 22.01.2015. године до 31.12.2017. године исплати укупан износ од 509.948,11 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом ближе означено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 226.143,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/24 од 05.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке за укупан износ од 10.329,84 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе, ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог, као и у ставу другом изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу новчане износе и законску затезну камату из става првог изреке исплати према условима из усвојеног Унапред припремљеног плана реорганизације потврђеног

правноснажним решењем Привредног суда у Краљеву 2Рео 1/22 од 28.04.2022. године и одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од 22.01.2015. године до 31.12.2017. године исплати укупан износ од 509.948,11 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом ближе означено у овом ставу изреке и обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.686,19 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у преиначујућем делу којим је одбијен тужбени захтев, због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова поводом тог одговора.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на неодређено време на пословима „радник ...“, по основу уговора о раду од 11.02.2009. године, Анекса 2 од 01.02.2010. године и Анекса 4 од 27.06.2014. године, наведеног Уговора о раду. Тачком 14. Уговора о раду странке су уговориле да се основна зарада за наведене послове тужиоца утврђује тако што се најнижа цена рада од 87,00 динара по радном часу (нето) множи са коефицијентом 1,6 и бројем ефективно проведених сати на раду, увећана за припадајуће порезе и доприносе. Чланом 1. Анекса 4 од 27.06.2014. године, странке су уговориле да основну зараду запосленог чини производ основне зараде за најједноставнији посао при просечном месечном фонду часова од 174 часа и коефицијента посла 1,8, а ставом 2. да се новчани износ основне зараде за пуно радно време и стандардни учинак утврђује у бруто износу од 33.245,93 динара. У утуженом периоду тужени је исплаћивао тужиоцу зараду обрачунату у складу са уговором о раду и анексима, а исплаћени износи нето месечних зарада тужиоца били су виши у односу на прописану нето минималну зараду у Републици Србији. Тужени приликом обрачуна зараде тужиоца није примењивао цену рада прописану Посебним колективним уговором за делатност путне привреде РС („Службени гласник РС“, број 3/15), а то је цена рада у висини минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског савета основаног за територију Републике Србије, нити је донео одлуку о висини основне зараде за најједноставнији посао у утуженом периоду.

Економско финансијским вештачењем извршен је обрачун разлике зараде између исплаћене зараде тужиоцу и зараде обрачунате према коефицијенту посла 1,8 и цене рада у висини минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског савета основаног за територију Републике Србије за утужени период. Такође, из налаза и мишљења вештака је утврђено да је тужени за 10.329,84 динара исплатио тужиоцу мању зараду од зараде обрачунате множењем коефицијента посла који тужилац обавља прописаног ПКУ за делатност путне привреде од 1,2 (најнижи коефицијент одређен за

II групу послова) и минималне цене рада утврђене у складу са законом, а ако се зарада обрачуна множењем коефицијента посла који тужилац обавља прописаног ПКУ за делатност путне привреде од 1,5 (највиши коефицијент одређен за II групу послова) и минималне цене рада, тужиоцу је мање исплаћена зарада у износу од 230.867,66 динара.

Потраживање тужиоца као бившег запосленог који има потраживање по основу мање исплаћених зарада пре 31.10.2021. године укључено је у Унапред припремљени план реорганизације код туженог број 2 Рео 1/2022 и разврстано у прву класу поверилаца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба чланова 8, 104 став 1. и 107. став 4. Закона о раду и члана 33. и 34. ПКУ за делатност путне привреде, усвојио тужбени захтев. По оцени првостепеног суда, тужени је у спорном периоду исплату зараде тужиоцу вршио одређивањем мање цене рада од цене рада која би му припадала према ПКУ за делатност путне привреде, па самим тим исплате које зависе од основне зараде вршене су у мањим износима .

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у делу за исплату износа од 10.329,84 динара, за који износ је тужиоцу исплаћена мања зарада од зараде обрачунате од зараде обрачунате множењем коефицијента посла који тужилац обавља прописаног ПКУ за делатност путне привреде од 1,2 (најнижи коефицијент одређен за II групу послова) и минималне цене рада утврђене у складу са законом. У преосталом делу, који се побија ревизијом, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да је првостепени суд у том делу погрешно применио материјално право. По налажењу тог суда, цена рада коју примењује послодавац приликом обрачуна зараде може бити нижа од оне коју одређује Социјално-економски савет, али износ зараде који се исплаћује запосленом не сме бити нижи од минималне зараде. С обзиром да је тужиоцу у спорном периоду обрачунавана и исплаћивана зарада у складу са уговором о раду и припадајућим анексима и да је тако исплаћена зарада била већа од минималне зараде и зараде обрачунате према параметрима које предвиђа ПКУ за делатност путне привреде (осим за наведени износ од од 10.329,84 динара у коме делу је тужбени захтев усвојен), тај суд закључује да тужиочево потраживање није основано. Тужилац нема право на тражену разлику зараде обрачунату комбиновањем параметра — цене рада из ПКУ и коефицијента из уговора о раду, односно анекса. Ово и стога што је тужена исплаћивала зараду тужиоцу у утуженом периоду која је била већа од зараде обрачунате на начин на који то прописује ПКУ за коефицијент посла који тужилац обавља од 1,2, а тужилац није доказао да би му у таквој ситуацији припадао коефицијент од 1,5 као највећи коефицијент за групу послова у коју спада посао који тужилац обавља.

Врховни суд сматра да је становиште другостепеног суда засновано на правилној примени материјалног права.

Законом о раду („Службени гласник РС“, број 24/05...54/14), чланом 104. став 1. прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду.

Према члану 111. став 1. Закона о раду, запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а минимална зарада се одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. (став 2.)

Одредбом члана 112. наведеног закона, поред осталог прописано је: да се минимална цена рада утврђује одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије (став 1) и да се при утврђивању минималне цене рада полази нарочито од егзистенцијалних и социјалних потреба запосленог и његове породице изражених кроз вредност минималне потрошачке корпе, кретања стопе запослености на тржишту рада, стопе раста бруто домаћег производа, кретања потрошачких цена, продуктивности и просечне зараде у Републици (став 3).

Посебним колективним уговором за делатност путне привреде („Службени гласник РС”, број 3/15), који је био у примени од 22.1.2015. године, чланом 33. уговорено је: да су елементи основне зараде запосленог цена рада и коефицијент посла који запослени обавља (став 1.); да се цена рада уговара у висини минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског савета основаног за територију Републике Србије, односно Владе Републике Србије у складу са законом (став 2.); као и да се опис послова из правилника о организацији и систематизацији послова вреднује кроз коефицијенте послова који се утврђују општим актом код послодавца у складу са Колективним уговором. Према члану 34. истог колективног уговора основна зарада се добија множењем коефицијента посла који запослени обавља и износа основне зараде за најједноставнији посао (цене рада) код послодавца (став 1.), а коефицијент посла који запослени обавља зависи од врсте и степена стручне спреме, сложености и одговорности, услова рада и других посебних услова (став 2.). Ставом 3. овог члана уговорено је да се коефицијенти за карактеристичне послове одређују по групама послова, и то, између осталог, за II групу послова, послова која захтева образовање за рад у трајању од 2 године (I и II степен - ПК радник), подразумева рад на мање сложеним и средње сложеним пословима, на којима се рад понавља уз повремену појаву нових послова), у висини од 1.20 до 1.50.

Закон о раду гарантује право запосленог на минималну зараду, а минимална зарада се одређује на основу минималне цене рада која се утврђује одлуком Социјално-економског савета. Износ који послодавац исплати запосленом на име зараде не сме бити нижи од минималне зараде, али уговорена цена рада може бити нижа од минималне цене рада коју одређује Социјално-економски савет.

У спорном периоду тужиоцу је обрачунавана и исплаћивана зарада у складу са уговором о раду и припадајућим анексима и тако исплаћена зарада била је већа од минималне зараде и зараде обрачунате на начин на који то прописује ПКУ за делатност путне привреде, множењем коефицијента посла који тужилац обавља од 1,2 (најнижи коефицијент одређен за II групу послова) и цене рада у висини минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског. Код наведеног, без значаја је околност да је приликом обрачуна зараде тужени користио цену рада која је мања од минималне цене рада утврђене одлуком Социјално економског савета, прописана наведеним ПКУ, а имајући у виду и да је тужиоцу висина основне зараде одређена уговором о раду са припадајућим анексима у смислу члана 33. став 1. тачка 10. Закона о раду, а да везаност зараде за висину минималне цене рада по радном часу није уговорена.

Супротно наводима ревизије, правилно је становиште другостепеног суда да тужилац нема право на тражену разлику зараде обрачунату комбиновањем параметра — цене рада из ПКУ и коефицијента посла од 1,8 садржаног у анексу уговора о раду, јер му овај коефицијент не припада према наведеном Посебном колективном уговору за послове које је обављао у утуженом периоду, сходно стручној спреми, сложености и одговорности. Радно место тужиоца (радник ...), спада у II групу послова за коју је прописан коефицијент 1,20 до 1,50, при чему је другостепени суд правилно закључио да тужилац није доказао да да би, сагласно мерилима одређеним наведеним Посебним колективним уговором, имао право на било који коефицијент већи од коефицијента 1,20.

Супротно ревизијским наводима, у поступку је утврђено да је тужиоцу у спорном периоду исплаћивана уговорена зарада која је била виша од минималне зараде прописане одредбом члана 111. Закона о раду и зараде обрачунате применом одредби чланова 33. и 34 ПКУ, па се ревизијом неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер се не ради о трошковима потребним за вођење ове парнице, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић